

کرامت

کلید واژه: کرامت، معجزه.
پرسش: کرامات منقول از ائمه به چه میزان از نظر **سندی** معتبر است؟ به چند مورد معتبر اشاره کنید.
پاسخ: اگر **نقل** و **ناقل** دارای شرایط معتبر باشد قابل اعتماد هستند مثل **ردالشمس**.

فهرست مندرجات

- ۱ - معنای لغوی کرامت
- ۲ - معنای معجزه
- ۳ - معنای معجزه و کرامت در لغت‌نامه دهخدا
- ۴ - دلیل اثبات اصل کرامت
- ۵ - علت نیاز امام به کرامت
- ۶ - دلیل قدرت اهل بیت بر انجام معجزات
- ۷ - معجزات حضرات معصومین
- ۸ - نقل راه شناخت اعتبار کرامات
 - ۸.۱ - نوع نقل مورد اعتماد
 - ۸.۲ - علامات صدق نقل
 - ۸.۲.۱ - تواتر
 - ۸.۲.۲ - صداقت ناقلین
 - ۸.۲.۳ - دقت در ناقلان و متن
 - ۸.۲.۴ - دقت شنونده
- ۹ - معیار لازم برای اثبات کرامت
- ۱۰ - چند نمونه از کرامات معصومین
- ۱۱ - پانویس
- ۱۲ - منبع

معنای لغوی کرامت

کاری است غیر عادی که از غیر پیامبر صادر می‌شود. [۱]

معنای معجزه

کاری است خارج از عادت که نظیر آن از غیر پیامبر صادر نمی‌شود. [۲]

معنای معجزه و کرامت در لغت‌نامه دهخدا

آن چه **نبی** عاجز کند بدان **خصم** را وقت غلبه جستن در **دعوی**، و نیز آمده است: «امر خارق العاده که **مردم** را از آوردن نظیر آن عاجز می‌کند و عادتاً مقرون به دعوی **نبوت** است و در این کلمه‌ها برای **مبالغه** باشد». [۳]
و در ادامه می‌آورد که: «چون **خرق عادت**ی از نبی صادر شود که **خلق** از آوردن مثل آن عاجز آید آن را **معجزه** گویند و چون از **ولی** خرق عادتی پیدا گردد آن را کرامت خوانند و چون خرق عادتی از **کافر** به ظهور آید آن را **استدراج** گویند». [۴]

دلیل اثبات اصل کرامت

اصل کرامات و معجزات در **قرآن کریم** و در آیات متعدد به **اثبات** رسیده و **معجزات انبیای الهی** - علیهم السلام - نیز به وفور در **قرآن** ثبت شده است. چنان که در **آیه** ۴۹ سوره مبارکه **آل عمران** آمده است، هر **پیامبری** به نوعی از معجزات احتیاج دارد، همچنان که **امامان** - علیهم السلام - نیاز دارند. [۵]
به طور کلی افرادی که به عنوان **رهبری** از طرف **خداوند** مأمور **هدایت** مردم می‌شوند باید در **علم** و **دانش** و **آیین** و **قوانین** زنده و سازنده‌ای برخوردار باشند و در درجه بعد اسناد روشنی برای ارتباط خود به **خدا** ارائه دهند، و به این وسیله مأموریت خود را تثبیت کنند.

علت نیاز امام به کرامت

امام برای **اثبات امامت** و فرق داشتن با **مدعیان امامت** باید کرامت محسوسه‌ای از خود نشان دهد و **ائمه** قادر بودند به این عمل.

دلیل قدرت اهل بیت بر انجام معجزات

در روایتی از **امام صادق** - علیه السلام - **نقل** شده است و اشاره به جریان آوردن و حاضر کردن تخت **ملکه سبا** به یک چشم به هم زدن توسط «**آصف بن برخیا**» **وصی** و **وزیر حضرت سلیمان** - علیه السلام - دارد که در **قرآن مجید** **سوره نمل آیه** ۴۰ آمده است [۶]، دارد.

که در این روایت امام صادق - علیه السلام - برتری اهل بیت - علیهم السلام - را از نظر علم و دانش و در نتیجه قدرت بر انجام معجزات و کرامات به خوبی بیان می‌کند، به این نحو که «این کثیر گوید: امام صادق - علیه السلام - درباره آیه شریفه (۴۰ سوره نمل) «قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ...» [۷] یعنی، کسی که دانش به کتاب داشت (أصف بن برخیا به قول مشهور مفسرین) گفت من آن تخت را نزد تو آوردم، پیش از آن که چشمت را به هم بزنی.»

آن گاه انگشتانش را باز کرد و بر سینه اش گذاشت و سپس فرمود: به خدا که همه علم کتاب نزد ما (اهل بیت - علیهم السلام -) است. [۸]

معجزات حضرات معصومین

معجزات و کرامات حضرات معصومین - علیهم السلام - که سر سلسله آنها وجود مقدس خاتم النبیین - صلی الله علیه وآله وسلم - است چه در حال حیات و چه بعد از مرگشان فزون از آن است که به شمار آید. علاوه بر ابواب متعدد و مختلفی که در شرح حال هر یک از حضرات معصومین - علیهم السلام - اختصاص به معجزات آن بزرگواران داده می‌شود، چه بسیار کتاب‌های متنوع و معتبر و مسلمی که به وسیله علمای اسلام نگاشته شده و به نواتر به ما رسیده است و چه بسیار مردمی که خود شاهد آن بوده اند و برای حوایج خود به قبور مطهر آن بزرگواران با اعتقاد به این‌که: «أشهد أنك تری مقامی و تسمع کلامی و ترد جوابی» [۹] پناه برده و حوائج خود را برآورده یافته اند، و بیمارانی که شفا گرفته اند. کراماتی که از امام زادگان و نوادگان آن بزرگواران که شاخه کوچکی از شاخه‌های آن شجره طیبه می‌باشد همه ساله مشهود است و بعضاً در جراید هم درج و نشر می‌شود. [۱۰]

نقل راه شناخت اعتبار کرامات

اصولاً سیره عقلا و بنای مردم در امر معاش و زندگی حتی علوم تجربی اعتماد بر نقل است، اگر کسی بگوید تا ما چیزی را نبینیم باور نمی‌کنیم. حرف غلطی است و بر خلاف سیره عقلا است.

← نوع نقل مورد اعتماد

نقل باید صحیح و درست باشد و فرائد درستی نقل را باید پیدا کرد، ما بسیاری از چیزها و اشخاص را ندیدیم اما به وجود آنان از راه نقل یقین پیدا می‌کنیم و به نقل هم اعتماد پیدا می‌کنیم. وجود افلاطون، وجود ابوعلی سینا و آثار آنها، وجود انبشستین، ادیسون و آثار آنها را باور داریم، با این‌که آنها را ندیدیم اما از طریق نقل صحیح، اعتماد و یقین به آثار وجود آنها پیدا می‌کنیم پس اعتماد به نقل صحیح است. منتهی پیدا کردن فرائد صحت اخبار و نقل‌ها به ویژه در وقایع گذشته که آنها را به چشم ندیده ایم ضروری است. یعنی هر چیزی را که از کسی شنیدیم و یا در کتابی دیدیم فوراً باور کنیم و به درستی آن یقین پیدا کنیم، مگر فرائد صحت و درستی آن را بیابیم. و در این باب یعنی نقل معجزات و کرامات ائمه معصومین - علیهم السلام - هم باید همین روش را پیش بگیریم. [۱۱]

← علامات صدق نقل

چند نشانه برای صدق و درستی نقل و خبر وجود دارد:

← نواتر

یکی از فرائد صدق خبر، نواتر است، معنای خبر متواتر آن است که خبری را از چند نفر بشنویم که یقین داریم آنها تباخی نکرده اند که دروغی را انتشار بدهند، بسیاری از معجزات و کراماتی که از ائمه معصومین - علیهم السلام - نقل شده اند اگر این خصوصیت را داشته باشند قابل اعتماد هستند.

← صداقت ناقلین

از فرائد صدق خبر، امانت و ایمان و صداقت بسیاری از ناقلین این معجزات و کرامات که از اصحاب ائمه - علیهم السلام - می‌باشند. این مطلب بر کسی مخفی نیست که مسلمانان راستین چه در عصر پیامبر - صلی الله علیه وآله وسلم - و چه در عصر ائمه - علیهم السلام - دارای امانت و ایمان فوق العاده بودند که خبرهای آنها را متحمل شدند و سختی‌های ظالمان و حاکمان جور را تحمل کردند، ولی از دقت و ایمان و ثبت و ضبط احادیث چیزی را فروگذار نکردند.

قرآن کریم در آیه ۸۵ سوره مائده [۱۲] و ۹۳ سوره توبه [۱۳]، ایمان و ثبات قدم و صبر آنها را در راه خدا تحسین کرده است و دیگر این که در قرآن کریم و تعلیمات پیامبر گرامی اسلام - صلی الله علیه و آله و سلم - و ائمه هدی - علیهم السلام - بر فحیح دروغ گوئی و دروغ بستن بر پیامبر - صلی الله علیه و آله و سلم - تأکید شده است و این مورد اتفاق فرقه‌های مختلف از مسلمانان است.

حال اگر راویان و کتبی که کرامات و معجزات ائمه هدی - علیهم السلام - را نقل کرده اند چنین ویژگی‌هایی داشته باشند، می‌توان به نقل آنها اعتماد نمود و نمی‌توان گفت که همه احادیث و اخباری که از آنها نقل شده همه دروغ باشند و بر پیامبر - صلی الله علیه و آله و سلم - و ائمه - علیهم السلام - دروغ بسته باشند و اتفاق بر کذب کرده باشند، زیرا چنین اتفاقی محال است.

← دقت در ناقلان و متن احادیث

دقت در ناقلان و راویان و متن احادیثی که متضمن نقل کرامات و معجزات هستند، توسط علم رجال (که علم نقد و جرح و تعدیل راویان احادیث است) و علم درایه (که علم حدیث شناسی و کیفیت نقل و تحمل حدیث است) ممکن می‌باشد.

وقتی نقلی و خبری از نظر راویان و روایت راویان بررسی شد بر طبق قواعدی که در این دو علم وجود دارد «یعنی علم رجال و درایه»، اعتماد و اطمینان بر گزارش کرامات و معجزات نقل شده حاصل می‌شود.

← دقت شنونده

دقت شنونده در کراماتی که به طور شفاهی نقل می‌شود، نسبت به ناقل یعنی عادل و صادق بودن ناقل، عدم زود باوری وی، تعدد ناقلان عادل و شهرت آن در جمع زیادی از آنها، در اطمینان و اعتماد پیدا کردن بر درستی خبر خیلی مؤثر است.

و نیز اگر نقل این کرامات و معجزات، به صورت مکتوب است، یعنی در مجله و روزنامه ای منعکس شده است و یا توسط رسانه‌های صوتی و تصویری نقل شده است، باید اعتبار این مجله‌ها و روزنامه‌ها بررسی شود و یا اگر توسط رسانه‌های صوتی و تصویری است بتوان اطمینان و اعتماد بر آنها نمود و نیز منابع کسب خبر آنها را پیدا کرد و به درستی خبر و نقل موضوعات مطرح شده توسط آنها اعتماد و اطمینان لازم را حاصل نمود.

معیار لازم برای اثبات کرامات

۱. اصل کرامت در قرآن اثبات شده است.
۲. برای امام - علیه السلام - نیز مثل نبی - صلی الله علیه و آله و سلم - لازم است.
۳. باید معیارها را در تشخیص درستی آنها در نظر گرفت.
۴. به گوینده و منبع و علوم مربوط به تشخیص صحت و سقم نیز توجه لازم است.
۵. ارائه نقل‌ها بر قرآن و کتب معتبر و مطابقت آنها که در صورت تعارض مردود است.
۶. در نظر گرفتن شأن و سیره ائمه - علیهم السلام - و مقصود و منظور نقل کننده کرامات و میزان جایگاه علمی او و دل‌بستگی او به فرقه‌های مختلف و محتوای کتاب و نوشته‌اش.
۷. منابعی مثل ارشاد شیخ مفید و آثار سایر بزرگان شیعه می‌تواند معیار خوبی جهت تشخیص واقع شود.

چند نمونه از کرامات معصومین

۱. شیق القمر، از پیامبر - صلی الله علیه و آله و سلم -
۲. رد الشمس برای امیر المؤمنین - علیه السلام - (برگشتن خورشید پس از غروب به درخواست پیامبر - صلی الله علیه و آله و سلم -

۱. ↑ المنجد فی اللغة والادب والعلوم، بیروت، المكتبة الشریقه، ۱۹۶۶م، ص۶۸۲.
۲. ↑ المنجد فی اللغة و الادب و العلوم، ص۴۸۸.
۳. ↑ دهخدا، علی اکبر، لغتنامه، تهران، نشر دانشگاه تهران، ۱۳۳۷ش، ج۴۵، ص۶۹۸.
۴. ↑ دهخدا، علی اکبر، لغتنامه، ج۴۵، ص۶۹۸.
۵. ↑ العمران/سوره ۲، آیه ۴۹.
۶. ↑ نمل/سوره ۲۷، آیه ۴۰.
۷. ↑ نمل/سوره ۲۷، آیه ۴۰.
۸. ↑ کلینی، مجد بن یعقوب، اصول کافی، تهران، نشر کتابچی، ۱۳۴۸ش، ج ۱، ص۲۲۹.
۹. ↑ مضامین زیارات منقوله برای ائمه معصومین - علیهم السلام - در مفاتیح الجنان، باب زیارات.
۱۰. ↑ حجت کوه کمره ای، سید حسن، دلائل الولاية، تهران، نشر امیرکبیر، ۱۳۹۷ق، ص ۸۱.
۱۱. ↑ کافی، حسن، شناخت اسلام از نظر وحی و تعالیم، نشر میقات، ۱۳۷۰ش، ص ۲۰۸-۲۱۰.
۱۲. ↑ مائده/سوره ۵، آیه ۸۵.
۱۳. ↑ توبه/سوره ۹، آیه ۹۳.

منبع

اندیشه قم. رده‌های این صفحه : **امام شناسی | کرامات و معجزات ائمه**